

2

11.45-13:00

**“Tohumculuk Kanunundan Dođan Cezalar-
Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar ve
Çözüm Önerileri”
*Bilgilendirme Toplantısı***

Dr. Ayşe Saadet ARIKAN
TSÜAB Hukuk Müşaviri
asarikan@tsuab.org.tr

10:00 - 16:00

18 Kasım 2014
ANKARA

Kanunun 12.maddesi Çerçevesinde Verilecek Cezalara Karşı Şirketlerin İzlemesi Gereken Usul ve Hukukî Argümanlar

18 Kasım 2014
ANKARA

Muhakkak bir avukat aracılığı ile
aşağıdaki hukuk yollarına başvurulması
ve belirtilen hukukî argümanların ileri
sürülmesi önerilir:

T.C. Anayasası'nın 123/1 maddesi

“İdare kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve **kanunla** düzenlenir” hükmü gereği idarî yaptırım uygulamalarında dikkat edilmesi gerekli olan en önemli ilke **yasallık ilkesidir**.

İdari yaptırımlar hukuken bir idarî işlem olduğu için yaptırımın; “**yetki, şekil, sebep, konu, maksat**” unsurları yönünden sakat olmaması gereklidir.

Yeni Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) sistematiginde hukuk düzenini ihlal eden eylemler ;

-suç ve

-kabahat olarak iki grupta mütalaa edilir .

Kabahatler, TCK dışına çıkarılarak; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda düzenlenmiştir.

İki grup arasındaki önemli farklardan biri; yaptırım/müeyyide unsurunda ortaya çıkar

Kabahat; ilgili kanunun, karşılığında **idarî yaptırım** uygulanmasını öngördüğü haksızlık şeklinde tanımlanmıştır.(KK.m.2)

İdarî yaptırımlar idare tarafından, araya yargısal nitelikte bir karar girmeden verilmektedir..

5326 sayılı **Kabahatler Kanunu** (yür.1.6.2005)'nun

GENEL HÜKÜMLERİ

Tohumculuk Kanununun idarî yaptırımları açısından da uygulanır. (3.mad.)

KANUNİLİK İLKESİ

KABAHAİN İHMALİ DAVRANIŞLA İŞLENMESİ

ORGAN VEYA TEMSİLCİNİN DAVRANIŞINDAN DOLAYI SORUMLULUK

KAST VEYA TAKSİR

HATA

TEŞEBBÜS

İŞTİRAK

SORUŞTURMA ZAMANAŞIMI

YERİNE GETİRME ZAMANAŞIMI vs.

Bu hükümler delaletiyle 5237 s. (2004) Ceza Kanununun ilgili genel ilkelerinin de uygulanma imkânı bulunmaktadır.

Ancak yaptırımı verme ve itiraz makamları mülkî âmir/ idare mahkemesi olarak belirtildiği için **İdarî Yargılama Usulü Kanunu da uygulanacaktır.**

Yasal olarak uygulanacak **mevzuat**

Tohumculuk Kanunu, Kabahatler Kanunu,
İdarî Yargılama Usulü Kanunu

Ancak **Hukukun Genel Prensipleri**

- Orantılılık/ölçülülük
- Hukukî Belirlilik/belirginlik
- Eşitlik
- Kazanılmış haklara saygı
- Yaptırımında olayın özelliklerinin dikkate alınması konusunda hâkime kanunîlik sınırları içinde takdir hakkı tanınması gibi

Her olayda gözetilmek durumunda bu ilkeler; - TBMM/yasa koyucu
- İdareyi ve
-Mahkemeleri

Bağlayıcı.
Yasalarda
bu ilkelere aykırılık
Varsa:
bu durum
Anayasaya Aykırılık nedeni

Zira bu ilkeler, **hukuk devleti** olmanın ayrılmaz bir parçası
Ve T.C. nin bir *hukuk devleti* olduğu **Anayasanın 2. Mad.nde**
Vurgulanmıştır.

ORANTILILIK/ÖLÇÜLÜLÜK İLKESİ:

Eylem/ Faaliyet

Yaptırım

HUKUKÎ BELİRGİNLİK/BELİRLİLİK:

-EYLEM/YAPTIRIMDA BELİRLİLİK:

-ZAMAN BAKIMINDAN BELİRLİLİK:

örn.: KANUNSUZ SUÇ VE CEZA OLMAZ İLKESİ

örn. Zamanaşımı kurallarının getirilme nedeni

İlkelerin Kanunlarda Uygulanma şekilleri:

- 4207 S.Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi Hakkında Kanun: Ceza hükümleri (1) (2)

- Madde 5 – (Değişik: 3/1/2008-5727/6 md.)

(1) (Değişik: 4/7/2012-6354/11 md.) 2 nci maddenin birinci ve dördüncü fıkralarında belirtilen alanlarda tütün

- ürünleri tüketenler ile 3 üncü maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenler, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 39 uncu maddesi hükmüne göre cezalandırılır. 3 üncü maddenin onikinci fıkrasına, kamu hizmet binalarının
- kapalı ve açık alanlarında aykırı davranan kişilere ilgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlileri tarafından; özel
- hukuk kişilerine ait ve herkesin girebileceği binaların kapalı ve açık alanları ile sokak veya kamuya ait sair alanlarda aykırı
- davranan kişilere ise belediye zabıta görevlilerince, elli Türk Lirası para cezası verilir. Meydana gelen çevre kirliliğinin ilgili
- kişi tarafından derhal giderilmesi hâlinde idari para cezasına karar verilmeyebilir.

16) (Ek: 13/2/2011-6111/202 md.; Değişik: 24/5/2013-6487/27 md.) Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin **bir yıllık dönemde** tekerrürü hâlinde idari para cezası bir kat; ikinci tekerrürü hâlinde iki kat artırılarak verilir.

Aynı dönemdeki üçüncü tekerrürde de **iş yeri on günden bir aya kadar kapatılır**

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu:

Ceza puanı uygulaması, puanlama ve trafik kazası nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınması: (1)

Madde 118 – Bu Kanunun suç saydığı bir fiilden dolayı haklarında ceza uygulanan sürücülere, aldıkları her ceza, için esasları yönetmelikte belirlenen ceza puanları verilir.

(Değişik : 17/10/1996 - 4199/37 md.) Trafik suçunun işlendiği tarihten **geriye doğru bir yıl içinde** toplam 100 ceza puanını dolduran sürücülerin sürücü belgeleri 2 ay süre ile geri alınır ve eğitime tabi tutulurlar.

(Ek: 17/10/1996 - 4199/37 md.) Aynı yıl içinde ikinci defa 100 puanı dolduran sürücülerin sürücü belgeleri 4 ay süre ile geri alınarak psiko-tekniik değerlendirmeye ve psikiyatri uzmanının muayenesine tabi tutulurlar. Muayene sonucunda sürücülük yapmasına engel hali bulunmayanların belgeleri, süresi sonunda iade edilir.

(Ek: 17/10/1996 - 4199/37 md.) Bir yıl içinde üç defa 100 ceza puanını dolduran sürücülerin sürücü belgeleri süresiz olarak iptal edilir.

İdarî Para Cezaları ve *FAALİYETTEN MEN CEZALARINA KARŞI* İzlenecek Usul ve Argümanlar

- A- OLAĞAN HUKUK YOLLARININ TÜKETİLMESİ
- B- OLAĞANÜSTÜ HUKUK YOLU: ANAYASA MAHKEMESİNE KİŞİSEL BAŞVURU

- 1. İdarî Para Cezaları ve Faaliyetten Men Kararına Karşı, Tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde bu kararı veren yerdeki idare mahkemesine dava yolu ile itiraz edilmelidir.**
- 2. Her davada her olayın kendine özgü ayrıntıları üzerinde hassasiyetle durulmalı ve faaliyetten men kararına dayanak oluşturan idarî para cezalarının verilme tarihleri bakımından, Kabahatler Kanununundaki zamanaşımı sürelerinin dolup dolmadığı irdelenmelidir.**
- 3. Yukardaki birinci bend çerçevesinde yapılan itirazla birlikte muhakkak yürütmeyi durdurma istenmelidir.**
- 4- İtiraz üzerine İdare Mahkemesinin esas hakkındaki kararı red şeklinde çıkarsa, bu karara; tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde , İdari Yargılama Usulü Kanununun 46ıncı maddesi çerçevesinde hareket edilmelidir. Bu Kanunun açık hükmü nedeniyle Tohumculuk Kanununun 12inci maddesinin son fıkrasındaki *kesindir* ibaresi dikkate alınmamalıdır.)**

1. Idare Mahkemesindeki itiraz ve dava sırasında;

Tohumculuk Kanununun 12inci maddesinin, iki açıdan Anayasaya aykırı olduğu talebi öne sürülebilir. Bunlar:

a. Faaliyetten men süresinin 5 yıl gibi çok uzun bir süre olması, bu uzunluğun idarenin GEÇİCİ nitelikte kapatma kararı verebilme yetkisi ile bağdaşmadığı, bu haliyle de Anayasanın ORANTILILIK/ÖLÇÜLÜLÜK ilkesine aykırı olduğu,

b. Tekerrür eylemi açısından bir zaman diliminin öngörülmemiş olması HUKUKÎ BELİRGİNLİK İLKESİ nin bir ihlalidir

c. (Ayrıca her olayın ayrıntılı incelenmiş özelliklerine göre, Anayasanın güvence altına aldığı farklı ilkelerin ihlali varsa bunlar da özellikle vurgulanmalıdır. **Örneğin idarî para cezalarının verilmesinden sonra 4-5 yıl beklenip, faaliyetten men cezası verilmişse bu kez bir başka açıdan Anayasanın HUKUKÎ BELİRGİNLİK İLKESİ nin ihlâl edildiği de vurgulanabilir. Bu nedenle her şirketin durumunu ayrı mütalaa etmek yerinde olur.)**

II- OLAĞANÜSTÜ HUKUK YOLU: ANAYASA MAHKEMESİNE KİŞİSEL BAŞVURU

İdare Mahkemesinin Anayasaya aykırılık talebini yerinde görmemesi ve A bendinde yapılan itiraz davası ve temyiz reddi üzerine ;

İdare Mahkemesinin bu red kararının tebliği tarihinden itibaren 30 gün içinde Anayasa Mahkemesine, yukarıda A/4 bendinde sayılan gerekçelere dayanılarak kişisel başvuru talebinde bulunulabilir, ayrıca bu başvuruda karar uygulanmış ise idareden tazminat da istenebilir. (Uygulanmamış ise Anayasa Mahkemesinden de Yürütmenin Durdurulması talebinde bulunulabilir.)

Ancak B yoluna başvurabilmek için, muhakkak A bendindeki işlemlerin tamamlanması ve red kararına ilişkin tebligatın alınması gerekir.